

Češka in slovenska socialna demokracija.

«Bolj učeni in talentirani Čehi.»
List slovenske inteligence.

Češke meščanske stranke nadele so si ime demokracije stranke, dosedanja narodna na- predna slovenska pa si je nadela ime »jugoslo- vanska demokratska stranka«. Vodičelji češke stranke Dr. Kramář je javno priznaval, »da je vsa bodočnost Češke v rokah ljudske mase«. Vojni dogodki in oboroženje ljudskih mas kaže vsakemu, da postane za bodoče v političnem življenju odločilna demokracija, t. j., vlada ljudstva, da se toraj morajo vse dosedanje stranke okleniti ljudskih mas ali pa likvidirati svoje politično delo. Niti češki meščani niti slo- venski malomeščani (ta pojem nam je po sodbi toliko hvalisane »Demokracije« rabiti za doma- če razmere) niso več v stanju vzdržati stare taktike političnega boja, če še tako težko opu- sté svoja liberalna meščanska in malomeščan- ska, politična in gospodarska načela. Že leta 1897. s prvim priznavanjem volilne pravice proletarijatu, so morale vse meščanske stran- ke kreniti na levo in od takrat tudi datira prvo zanimanje češke in slovenske inteligence za lastni proletarijat. Do takrat so bili češki in slo- venski meščani veliko hujši nasprotniki so- cialdemokracije delavstva kakor nemški. S cialdemokracije delavstva so spoznali polno volilno pravico proletarijata za politično Čehi končno važnost delavstva za politično življenje in Slovenci so jim sledili. Od takrat posebno živo zanimanje za narodno-socialne organizacije delavstva. Meščanstvo je uvidelo, kakšnega odločilnega pomena je zanj delavstvo, ki ne sledi voditeljem proletarijata, marveč de- lanski vodstvu meščanskih strank. Vojni do- godki so odločili vso bodočo taktiko strank v smislu demokracije. Siljene bodo države, silje- ne meščanske stranke operirati v boju za po- litično moč z delavstvom. Zato treba preme- niti taktiko vsaj po imenu! »Bolj učeni in talen- tirani« češki delavci pa so hitro spoznali prave namene meščanstva. Češka socialdemokracija je izrekla jasno »češki proletarijat se bo boril za samostojno češko državo, ker je tudi v nje- govem interesu, ne zaupa pa novi stranki, ker je ostala v bistvu stara liberalna stranka«. A tudi voditelji čeških nacionalnih socialcev Klo- fač je uvidel dosedanje napačno pot čeških so- cialistov ter se je odločno izjavil za taktiko razrednega boja proletarijata. Pod tem geslom naj bi se dobila platforma skupne politične ak- cije vsega češkega delavstva. Zaman se tru- dijo češki meščanski demokratje dokazovati češkemu delavstvu, da je tudi njih demokracija resnična: »gre tudi nam za blaginjo celega ljudstva. Prvo sredstvo je vzpostavitev češke neodvisne države. V tej novi državi pa naj se godi dobro vsem stanovom: delavcu, kmetu, malemu obrtniku, industrijalcu, trgovcu in ve- letrgarcu. Nimamo toliko »kapitla, da bi se delili na razrede po zgledu bogatih in velikih sosednih narodov. Vsi naši stanovi morejo se najti pri skupnem delu v boju za skupno bla- ginjo«. A češki proletarec vpraša: ko gradite narodnostno stavbo, kako opravite to hišo? Odgovor jim je enak kakor našega »Sloven- skega Naroda«: ne vprašajte po opravi, najprej postaviti je stavbo, pozneje skrbeti za opravo. Banalen odgovor! Kakor bi šlo za kmečko kočo, katero kmet sam gradi s svojo družino! Ali ne gre za veličasten naroden dom? V njem bodo podstrešne in podtlčne sobe, pomosna nadstropja, s tesnimi kamricami in velikimi dvoranami, vse vred. Treba je toraj pred pri- četo stavbo stavbenega narisa, treba stavbe- nega mojstra, potem posežejo po orodju in delu zidarji, mizarji, kovači in težaki. Kje je naris? Kdo bo stavbeni mojster? No, narisu nimate! Pravite, stavba bo za celo ljudstvo. Kdo bo v manjdarah (podstrešnih sobah), kdo bo v klet- nih stanovanjih? Komu odkazete svetle in zra- čne sobane?

Slovenska socialna demokracija je v svoji resoluciji zahtevala svobodno tvorbo v jedin- stvu Slovencev, Hrvatov in Srbov brez vsa- kega pridržka po principu samoodločevanja narodov. Pod narodom pa razume ljudske de- lavske mase. V točki II. resolucije je slovenska socialdemokracija na kratko zarisala bodočo stavbo. Svobodna občina, svobodne korpora- cije, po splošni ljudski volji! Majniška deklaracija in češka deklaracija nista tega storili. Ne zahtevamo ne meščansko demokracijo, ne utopi- čno blaginjo vseh stanov, zahtevamo socialno demokracijo, t. j., samovlado delavca produ- centa v nasprotju s kapitalizmom, dosedanjimi izkoriščevalci delavca ali že lastne narodnosti ali tuje. Socialna demokracija ve, da je obeča- na splošna blaginja prazna beseda, ve, da je nemogoče dati delavcu polno mezdo in pravi- čen delavni dan, obenem pa velika akumulaci- ja kapitala industrije in trgovine in visoke cene agrarnih produktov. Socialna demokracija ve toraj, da je splošna blaginja le socialna bla- ginja velike delavske mase, delavca-produ- centa in mora temu služiti vsa akumulacija ka- pitala in akumulacija inteligence. Socialna de- mokracija ne priznava stare razredne države, ne stare pravne države, zahteva državo bla- ginje, novo državno tvorbo. Za to se je slo- venska socialdemokracija v svoji resoluciji iz- ogibala rabiti besedo suverena država. Ker hoče novo stavbo, ne more rabiti starega ime- na. Ker je podala prvi naris za to bodočo zgrad- bo, očitate ji nejasnost in podtikate Renner- stvo. Z resolucijo slovenske socialdemokracije nima Renner ni s teritorialnim ni s personalnim principom ničesar opraviti. Podlagate Renner- ja, ker ste slišali nekje imeni Renner in Bauer kot oportunistem in radikalizem, ne da bi po- znali temeljnih misli ne enega ni drugega. Naj- manj pa ste razumeli resolucijo slovenske so- cialne demokracije, ki hoče za bodočo državno tvorbo socialno demokracijo, ki se pričinja in neba s svobodno občino, kot temeljem moder- ne države.

Dr. H. Tuma.

Učiteljstvo in beda.

Mnogo se čita po časopisju o učiteljskem bednem in brezupnem stanju. Menim, da ga ni na svetu stanu, ki bi se dal z ozirom na njegov gnotni položaj pri- merjati z učiteljskim. Kdor ne skusi sam, ta ne ve, kaj se pravi biti danes učitelj. Žal, da sem sam učitelj in da prenašam vsa gorja z drugimi sotrpini. Vojna je marsikaterega spravila na beraško palico s tem, da mu je bilo vse imetje oropano in vrhutega še — begunstvo. Med te pripadam tudi jaz. Večkrat se spominim besed profesorja matematike na učiteljskem, ki jih je dan za dnevom izgovarjal na oni, ki so bili slabi matematiki: idite k financij, saj vidite, da niste za šolo. Ja, da bi človek takrat vedel, kaj nas čaka, bi se gotovo od- zvali tem besedam in danes bi bili gospodje namesto berači.

Kje iskati vzroka, da nas usoda tako preganja nas vzgojitelje slovenske mladine, ki ji dajemo podlago za nadaljnjo izobrazbo? Le roko na srce, tovariši učitelji. Krivi smo sami! More kdo trditi, da smo bili or- ganizirani, kakor so drugi stanovni od čevljarja gor? Ne! Smo se kedaj resno bavili z življenjskimi vpraša- nji? Ne! Na vsa taka slična in sedaj v poštev prihajajoča vprašanja dobimo kratek odgovor — ne.

In kaj je bil prav za prav učitelj pred vojno? Štapaža meščanskih strank. Boj je bil med klerikalnim in liberalnim učiteljem, to nam pričajo vse številke učiteljskih glasil »Učit. Tov.« in »Slov. učitelja«. Učitelju liberalnega mišljenja je bilo v zadoščenje, da je zamo- gel občevati z liberalno gospodo, učitelju klerikalcu pa, da se je mastil po farovžih. Tako sta oba trpina hodila nasprotno pot v lastno škodo. Pri volitvah sta hodila z golimi rokami po žerjavico na račun liberalne in kle- rikalne birokracije. Pozabiti pa ne smem pri tem, da je bilo slovensko učiteljstvo največji sovražnik soc. demokratične stranke in se posluževalo vsemogočih sredstev proti njej. Smelo trdim, da je soc. demokra- tična stranka imela najhujšega sovražnika učitelja in da je učiteljstvo največ zakrivilo in onemogočilo raz-

voju in napredku stranke. Stranka je to dobro vedela, a vračala je dobro za slabo. Le primerjajmo delo soc. demokratičnih poslancev v parlamentu in sploh v vseh javnih korporacijah, kjer so zastopani s poslanci me- ščanskih strank v prid učiteljstvu. Vsak idiot mora to sprejeti in upam da bodo slov. učiteljstvo in žalo- stne izkušnje dovede do tega.

Učitelj je igral vedno prvo vlogo ob raznih narod- nih prireditvah; gojil narodno-šovinistično petje, prvi v sokolskih vrstah — bil je boritelj ne slov. naroda, tem- več takrat vladajoče stranke in njenega štaba. S ka- kim navdušenjem je gojil in prepeval »Lepo našo do- movino,« in danes? Noče ga priznati ta domovina, tira ga naravnost v pogin. To imaš za plačilo, slov. učitelj!

In zakaj vse to? Ker ni znal misliti s svojo glavo, ampak delal je to, ker so mu drugi diktirali. Svoj politični horizont je z enim korakom prekoračil. O poli- tički ni imel zmisla, a kljub temu smo videli učitelja vedno na najbolj eksponiranem političnem mestu. Kar je bilo demokracije, mu je bilo zoperno. Občevati z delavcem, to je bilo zanj poniževalno. Učitelju socia- list je bil zaničevan od svojih tovarišev, ogibali so se ga, kakor hudič kriza. To so gola dejstva, ki jih žali- bog moram citirati.

Bili smo tudi »organizirani«, povdarjam pa, da se mora vsak zaveden učitelj sramovati take organiza- cije in je bolje, da molčim o njej, ker se nam bi še cestni pometači rogali in ni izključeno, da ne bi prišel radi tega še v disciplinarno preiskavo — ker bi s tem trpel ugled učiteljstva. O tem bomo na drugem mestu izpregovorili.

Priznati moramo, da stojimo na slabšem finan- cijnem stališču od vsakega navadnega delavca. In če hočemo doseči isto, kar je slov. delavec s trudom do- segel, se moramo i mi razredno organizirati ne oziraje se na narodnost, religijo in meje posameznih dežel. Sovražnika imamo skupnega, ta je kapitalizem. Parola zavednega učiteljstva mora biti: boj kapitalizmu! S sedanjimi organizacijami proč, treba je nujne reorganizaci- je! Ne dajmo se več zapeljevati obljubam meščan- skih strank. Posnemajmo naše zavedne slov. delavce in njih organizacije, boj naj boe skupen. Otrsimo se tistih liberalnih in klerikalnih fraz, začnimo misliti z lastno glavo. Približajmo se socializmu, katerega smo tako potrebni kakor zraka. Pomislimo, da smo berači in drugi, ki nas hočejo obvladati, so naši zatiranci in zagovorniki kapitalizma. Zavedajmo se, da ni razlike med nami in delavci. Le samostojno misleči, zavedni in res razredno zavedajoči se delavce bodo vojno svo- jega dela zavojeval proti kapitalizmu. Slov. učitelji, po- daj roko svojem najbližjemu trpinu — delavcu — po v dosego svojega cilja je ista. Na ugledu bodeš več pridobil kakor izgubil in zavedni delavec te ne bode zapustil v boju za pravice.

J. M.

Politični pregled.

— Z zmago k miru? Ves svet stoji pod mogočnim utiskom nemških zmag na zahodu. Toda ljudsko mne- nje se že dolgo ne megi več za vojno slavo. Samo ena skrb, le eno vprašanje zanima še ljudske mase: Ali zmagonosno dejanje nemške armade privede zaželje- nemu miru bližje? Bili so časi, ko so osrednje države bile pripravljene skleniti cenejši mir. Takrat se je u- stavljal angleško nadvladje miru, kajti upali so, da premagajo na bojišču osrednje države ali pa da jih bodo z bledko izstradali. To je bilo pred letom dni, ko je vojaški in delavski odbor v Petrogradu povabil za- stepnike proletarijata vseh dežel v Stockholm, da bi se po razsodišču internacionale razrušil prepir med na- rodi pa francoska in angleška vlada socialistom nista dali potnih listov. Ravno ista slika se je ponavljala v avgustu, ko je papež svoj mirovno noto predložil vladam vseh vojskajočih se držav. Ententa ni dala od- govora na to noto. V tretjič se je igra ponovila o bo- žiču: pooblaščenca Rusije in osrednjih držav so v Brest-Litovsku povabili entento, da se udeleži mirov- nih pogajanj. Zopet so v Londonu in v Parizu veliko- dušno odklonili ponudbo. In še pred kratkim je grof Hertling v svojem odgovoru na Wilsona ponudil ententi roko, pa ona je odgovorila z nagajivim, izzivajočim vojnim klicem. Še je vojna volja na Angleškem in v Parizu nezlomljena. Sedaj maha Hindenburg z močnimi

udarci. Ali bo Nemčija pripravljena potem, ako bo dalje zmagovala, še sklepati sporazumno mir? Nemški listi že sedaj zelo hujskajoče pišejo proti vsaki spravi. Razlega se en glas: »Proč z Anglijo!« Ako bo ta duh pod vtisom teh nemških zmag prešinjal Berlin, potem zmage na zahodu ne bodo dovedle do miru, potem se bo sporazumni mir skujal vsled trdovratnosti Nemčije, kakor se je pred letom dni podrl vsled trdovratnosti Anglije. Kajti dvomititi ne smemo nad tem, da bi nemške zmage napravile entente za sporazumni mir prijenljivejšo, da bi se pa podvrgla silovitemu miru, do tega je ne prisilil nobena zmaga. Čeprav Nemci vzamejo Calais in vkočakajo v Pariz, celo ako Francija in Italija kapitulirata in bi nadaljevanje vojne na suhem postalo brezsmiselno in nemogoče, ostanejo še vedno Angleži, skriti na svojem otoku, in Amerika, zavarovana po oceanu. Vojna na morju bi se lahko še vedno nadaljevala in nam zapirala dovoz sirovin in živil. Z njimi ni mogoče noben drugačen mir kakor sporazumni mir. Kak silovit mir z Anglijo in Ameriko ne more izsiliti niti največja zmaga na suhem.

= Vojaška preskrbina. Sedanji zakon o preskrbninah vojaških oseb je star 42, zakon o preskrbninah za njih svojce pa 30 let. Sedaj je vlada izgotovila v tej zadevi nov zakonski načrt, ki bo v kratkem predložen zakonodajnim zastopstvom v posvetovanje.

= Koliko ima Avstrija državnih dolgov? Po poročilu kontrolne komisije za državne dolgove je znašalo stanje avstrijskih državnih dolgov dne 13. februarja letos pri avstroogrski banki 13.102 milijona, pri avstrijskem konzorciju 8.749 milijonov, pri konzorciju v Nemčiji 2.867 milijonov, na vojnih posojilih 29.275 milijonov, na zunanjih posojilih 89 milijonov. Skupna svota avstrijskih državnih dolgov znaša 54.082 milijonov kron, za katerih obrestovanje je treba na leto 2.195 milijonov kron.

= Iz nemškega državnega zbora. V nemškem državnem zboru je narodnoliberalni poslanec Held vložil interpelacijo, v kateri zahteva, naj se proti bivšemu poslaniku v Londonu, knezu Lichnovskemu, zaradi znane spomenice uvede kazensko sodno postopanje. Na to pripominja »Vorwärts«, da se je proti razširjevalcu spomenice Lichnovskega, nekemu stotniku nadomestnega generalnega štaba že pred dvema inštancama vršila pravda. Obe inštanci pa sta stotnika oprostili, najbrže zato, ker sta spoznali, da je ravnal stotnik iz povsem čistih in počtenih nagibov, ne da bi mu le izdaleč hodilo na misel, škodovati domovini.

= Scheidemann zagovornik nemške predvojnne diplomacije. Spominski spis kneza Lichnovskega so obravnavali tudi v glavnem odseku nemškega državnega zbora. Lichnovskega je jako ostro obsodil — Scheidemann. Rekel je, da je za diplomata brošura Lichnovskega naravnost blamaža. Po Lichnovskem so vsi sovražni diplomati »fein« fantje, naši diplomati so pa proti njim — če izvzamemo Lichnovskega — bebeci in slabi ljudje, kateri pa Lichnovskemu niso želeli v Londonu tako velikih uspehov, kot jih je dosegel.

= Pred novo avstro-ogrsko ofenzivo? Italijanski listi trdijo, da v zvezi z nemško ofenzivo na zapadu prično sovražne operacije tudi na italijanski fronti. Pričakuje se, da se centralni državi, ko dosežeta svoj cilj na francoskem, obrneta znova proti italijanski armadi. General Diaz se je mudil te dni v Rimu, kje se je udeležil vojnega sveta, na kar se je vrnil v glavni stan. »Corriere della Sera« pravi, da je Avstro-Ogrska ob Pavi zavzela defenzivno in da koncentrirala čete na gorskem odseku Trentina. Pričakovati se more napad proti Lagarini. Ofenzivo pa še zavlačuje sneg.

= Z zapadne fronte. Kakor Wolffoy urad poroča, so se zadnje dni med Sommo in Anero vršili za Nemce ugodni boji. Na obeh straneh Scarpe so vidre nemške čete v angleške pozicije ter ujele več tisoč sovražnikov. Nemška težka artilerija obstreljuje Saint Pol in Doullens. Doullens je križališče več francoskih železnic. Šteje okolo 10.000 duš. Saint Pol je važna trdnjava s kolodvorom direktne železniške proge St. Quentin-Calais. Angleži prevažajo s flanderske fronte rezerve v vrzelj med Albertom in Montdidierjem večinoma preko Saint Pola in Doullensa. Nemci obstreljujejo ti dve mesti, da motijo promet. Pri Arrasu so napadli Nemci zlasti zategadelj, da za hrbotom ogrožajo levo flandersko krilo angleške armade. Francozi se utrjujejo med Montdidierjem in Noyonom. Od početka velike ofenzive pa do 29. marca so ujeli Nemci 70.000 mož te uplenili nad 1100 topov. — O bojih pri Arrasu poročajo »Times«: Nemška moč se še ni izčrpala. Hudi boji so se razvili danes, v petek, zjutraj na vzhodnem delu bojišča. Nemci so z vzhoda in z juga napadali Arras. Ob 11. uri so poročali, da so Nemci nekoliko napredovali. Danes popol-

dne je začelo zmrzovati. Najbrže zapade zopet sneg.

= Težki boji za Montdidier. Glasom francoskega vojnega poročila z dne 28. marca, ki je zakasnelo došlo, je trajala bitka za Montdidier dva dni z izredno srditostjo. Po hrabrih francoskih četah ustavljeni Nemci so imeli pred fronto Lassigny-Noyon-levi breg Oise strašne izgube. Ves svoj napor so osredotočili Nemci na levo francosko krilo, ter so vrgli znatne bojne sile v okolico Montdidierja. Boj se je vršil z nezaslišano ljubeščjo. Končno so se francoske čete umaknile na višine, ležeče neposredno na zapadu Montdidierja.

= Špijonaža v Italiji? V Rimu se je pričel senzacionalen proces proti Luki Cortese, znamenemu gledališkemu mecenu. Iz kreditne banke v Lazi je dobil Cortese šest milijonov lir, baje nemške provenijence, ki naj bi služil za špijonažo.

= Veliki knez Nikolaj Nikolajevič izginil. Iz Stockholma poročajo, da je po vesteh iz Tiflisa izginil s svojih kavkaških posestev Veliki knez Nikolaj Nikolajevič brez vsakega sledu neposredno predno je imel biti aretiran radi razkritja svojega protirevolucijskega delovanja.

= Nova ukrajinska vlada. Kakor poroča ukrajinski brzojavni urad, je novo ukrajinsko ministrstvo sestavljeno tako-le: predsednik M. Holubovič; notranje zadeve A. Mačenko; vojna Čukovskij; justica Selušnik; poljedelstvo Kovaljevskij; pošta in brzojav Kristjuk; preskrba z živili Kelin; vnanje zadeve Ljubinskij; javna dela Mihajlov. Vlada ostane radikalno-socialistična. Za vzdrževanje reda se ustanovi republikanska garda.

= Proti grškemu kraju Konstantinu je — kakor javlja Reuter — uvedeno sodno postopanje.

= Novi boji v Sibiriji. Ker so bili Japonci od boljševikov v Blagoveščensku premagani in vrženi preko Amurja, se je ustanovil prostovoljni japonski zbor, ki koraka proti Blagoveščensku. Boljševiki dobivajo ojačenja ter se bodo razvili novi boji.

= Angleži dovažajo nove čete v Francijo. Glasom francoskih poročil so angleška pristanišča že od pretečene srede dalje zaprta. Angleži so začeli prevažati na Francosko nove čete iz svojih garnizij.

= Angleški parlament. Angleška vlada namerava v kratkem sklicati parlament, ker z ozirom na vojni položaj neče prevzeti sama vse odgovornosti. »Daily Telegraph« poroča, da bo vlada parlamentu predložila zakonski načrt, s katerim se podaljša vojaška službena doba do 45. ali pa morebiti celo do 55. leta. Odpraviti nameravajo tudi gotove vrste oprostitev od vojaške službe.

= Pomoč Amerike. Angleški ministrski predsednik Lloyd Georges je brzojavno zaprosil Združene države, naj hitro odpošljejo rezerve na francosko bojišče. Ameriška vlada namerava baje še letos odposlati en milijon ali pa še več mož na evropsko bojišče.

Dnevne beležke.

— Sodrugom, sodružicam, naročni om. V slovenski politiki se je pričela iznova zavratna politika proti socialističnemu delavstvu in njega organizacijam. Ta politika meri glavno za tem, da vcepi delavstvu napačne nazore o njega nalogah, pričinja z obrekovanji, podtikalnji in slepomišenjem po delavskem gibanju, govori o reviziji našega programa in našega dela, ne pove pa kaj hoče, kaj dela, še celo s svojimi imeni se ne upa na dan: dela kakor skriti ropar za grmom, ki čaka na svojo žrtev. Takega nepoštenega boja delavstvo ne sme prezirati, ne sme omalovaževati. Z odprtim vizirjem se mora podati v boj, precizirati svoje stališče in povsem jasno označiti svoje stališče. V ta namen objavimo nekaj člankov, ker hočemo dokazati, kako podla je taktika nasprotnikov delavskih organizacij. Delavstvo mora hoditi po svoji poti, mora zastopati svoje interese odločno in dosledno, zato je potrebno, da se otrese tujih zavratnih vplivov. Če nas meščanske stranke in podjetniki izkoriščajo gospodarsko, bodimo vsaj toliko dosledni, da se ne bomo dali izkoriščati potitično! To ni umetnost, to ni težko! Če imamo resno voljo, če smo ponosni na svoje organizacije in svoje delo, če imamo delavsko čast v sebi, pojde to prav lahko. To smo pa hoteli pripomniti, da naši sodrugi ne bodo umeli polemiko napačno.

— Pripravimo se na dostojno praznovanje prvega maja! Kako velikega pomena je

praznovanje prvega maja s svojim simboličnim praznovanjem, nas je pač prepričala v dno duše sedanja svetovna vojna. Mir in delavske pravice bo geslo letošnjega praznovanja. Izvrševalni odbor je sklenil, da se letos proslavi prvi maj s praznovanjem. Prvega maja in naslednje dni, eventualno prvo nedeljo v maju naj se povsod prirede shodi z omenjenim dnevnim reom. Organizacije, ki potrebujejo poročevalce, naj to nemudoma sporoče tajniku s. Jos. Petejanu v Ljubljani („Naprej“). Treba je, da delavstvo zopet jasno in odločno pove svoje zahteve letos prvega maja.

— Akcija za slabo rejne otroke. Uradno se poroča: Po inicijativi cesarja se bo uvedla velikopotezna akcija, da se otroci iz industrijskih krajev spravijo na deželo. V vsaki kronovini se ustanovi posebna deželna poslovalnica, ki bo oživila zopet daljnje okrajne skupine, ki bodo na eni strani oddajali najpotrebnejše otroke, ki se imajo pritegniti v to akcijo, in na drugi strani pa iskali krajev, kjer bi nastanili otroke. Otroci vsake kronovine naj bi se, če mogoče, zaenkrat za šest tednov, spravili v bolj preskrbljene kmetijske kraje ravno tiste kronovine, preostanek pa v drugi kronovini ali na Ogrskem. Akcija bo poslovala za vse slabotne ali slabo rejne otroke in jih vzela v varstvo. Te bodo poiskali v mestih in industrijskih krajih, sploh tam, kjer se izdatni dovoz živil otežkoča gostonaseljenemu prebivalstvu. V poštev pa pridejo le šoloobvezni otroci. Žalibog se smejo vpoštevati le slabotni, ne pa bolni otroci. Sprejeli se bodo le otroci, katerim bo zdravnik zaukazal, da se smejo radi slabotnega stanja podati na oddih in katerih stariši razpolagajo z 6000 K letnih dohodkov in imajo skrbeti za več kakor za enega otroka. Razlike med narodnostjo, vero ali pristojnostjo ne bo. Društva, ki so se pečala že doslej z nastanitvijo otrok, naj bi še z naprej sodelovala. Akcija bo pa tudi posamezna društva podpirala z doneski za prihranitev, jim olajšala prehranjevanje in tudi v slučaju otroke, katerim primanjkujejo sredstva, sama preskrbela. Z vzgledom prednjači Zgornje Avstrijsko, ki bo že sredi aprila deset tisoč otrok deloma brezplačno, deloma proti majhnemu prehranjevalnemu znesku oddalo na deželo. Želeti bi seveda bilo, da ta človekoljubna in otrokom prijazna akcija v polnem obsegu uspeva.

— Preskrba s premogom v letošnjem letu bo, kakor poročajo dovoljena za privatno potrebo. Ni še gotovo, ali se bo oddajal premog rotom nakaznic ali pa bodo določili za vsako družino potrebno množino. Onim slojem, ki za shrambo premoga ne bodo imeli potrebnih prostorov, smejo preskrbeti prostore občine.

— Čudne razmere pri aprovizaciji državne železnice. Uslužbenec državne železnice nam poroča: Za velikonočne praznike je dobila aprovizacija državne železnice okolo 500 kg suhega mesa za svoje uslužbenec. Mnogo premalo je to, res! Pa glej! Ko je bilo treba razdeliti to malenkost med železničarje, ki so se zanašali, da jim bo preskrbela železniška aprovizacija za praznike vsaj malce suhega mesa, je ostalo od vseh 500 kg v aprovizaciji le še ena sama suha glava. Morda bodo vedeli gospodje, ki vodijo železniško aprovizacijo, kako se je razdelilo to meso, ker mi, ki smo se zanašali na pravično in človekoljubno razdelitev za praznike namenjenega mesa nismo okusili, in vemo le, da je aprovizacija dobila 500 kilogramov mesa. Isto slast imajo prizadeti gospodje tudi do telečjega mesa. Na veliko soboto zjutraj je viselo v aprovizacijskih prostorih celo tele, pa že par ur nato je izginilo brez sledu — kam, bodo vedeli morda zopet gospodje sami! Ne bi nas to toliko vznemirjalo in razljučalo, ko bi se ne bilo zgodilo to ravno ob praznikih, ko si vsakdo rad privoščič kaj boljšega. In tudi ne, ko bi prejeli to meso res potrebni in lačni; da pa grabijo za blagom ljudje, ki imajo še druge višre, in ker je bilo meso namenjeno stradalajočemu in le na aprovizacijo odkazanemu delavstvu, to je brez primere in gnusno!

— Iz Domžal. Minul je sušec in prinesel vse, kakor je njegova navada, samo pravice ni našel. Že leto dni je namreč, kar pričakujejo siromašni ljudje, da dobe sukanec na karte. No in sedaj je sukanec prišel, dobil ga je trgovec g. Senica. Toda kaj nam pomaga, ker bodo vsega vzeli tovarnarji za slavnike. Matič s šestimi osmimi otroki ga ne dobi, marveč mora parati stare nogavice, če hoče kaj za silo zašiti. Tako se nam godi. In tudi, kako naj da uboga družina za vretence sukanca kar 30 do 50 kron? Ali ne bi bilo lažje potrpeti brez slavnikov kakor brez sukanca? Samo tovar-

nar Ladstätter ga dobi za 90 šivalk. To ni pravica; to je vnebo upijoča krivica.

— **Zboljšanje prehrane začetkom poletja.** Da se odpomore pomanjkanju živil, so se te dni vršili na Dunaju shodi, zlasti z Ogrri. Minister za ljudsko prehrano na Ogrskem, knez Windischgrätz, o tem pripoveduje naslednje: Predmet pogovorov tvori v prvi vrsti prehrana armade, v drugi vrsti pomnožitev in ureditev uvoza iz Ukrajine. Upam, da bo uvoz dosegel začetkom poletja ono mero, ki bo postavila Ogrsko in tudi Avstrijo v položaj, da se sedaj obstoječe omejene odredbe bistveno ublaže še pred začetkom prihodnje žetve. Tedaj bomo še precej dolgo otepali koruzni kruh in dobivali le koruzno moko, kajti naše žitne zaloge obstoje posebno iz koruze, ki je nekoliko mešana z belo moko. — Nemčija nam dobavlja rženo in ječmenovo moko v izmenjo za koruzo. Računati smemo šele za konec majnika, da bo nastopilo izboljšanje močne in krušne preskrbe, ker utegnejo od tega časa zunanji dovozi trajno in redno prihajati.

— **Lok pri Zagorju.** Dne 23. marca t. l. je priobčil „Slovenski Narod“ kratko notico, v kateri pripoveduje Milan Babič, kako pošteno je pobiral podpise za deklaracijo ter se podpisal kot organiziran socialdemokrat. Gospod ali pa kot se sam imenuje socialdemokrat, je še precej v zmoti, če misli, da je že organiziran socialdemokrat, če je član konzumne zadruge ali pa strokovne organizacije ter sploh nima pojma, kaj je socialdemokracija in ne pozna njenega programa, še po našem mnenju ni zaveden socialist. Pribijemo namreč tukaj, da Milan Babič ni član tukajšnje politične socialdemokratske organizacije, da je ta njegov podpis le menda radi njegove nevednosti izrabil dopisnik iz Zagorja. S tako velikim prepričanjem je pobiral podpise, pa je razvidno iz naslednjega: K našemu sodruhu na Lokah je prišel, da podpiše deklaracijo. Vaš sodrug pa mu pravi: Jaz sem prepričan Slovenec, sem za deklaracijo naše stranke od leta 1909, ne bi ugovarjal Vaši deklaraciji, če bi ne imela besede, ki ne odgovarja našim načelom. Med drugim pravi kaj nas briga hrvaško državno pravo in še par drugih akih besed, ki jih imate v vaši deklaraciji; zato ne podpišem. Obenem pa mu pravi, saj Ti ne zamerim, Ti pač pobiraš podpise zato, ker se oziraš na borovnik, ker so tam deklaracijski fanati in raditega moraš storiti, kar Ti naročijo. Nato pa je dejal: seveda je tako in mirno odšel.

— **Iz Celia se poroča:** Pomanjkanje mesa se v našem mestu občutno opaža. V tednu od 17. do 24. m. m. imeli smo že pet brezmesnih dni, tudi na praznik, 25. m. m., smo bili brez mesa. Zato smo ta dan in naslednje dni dobili prekajeno goveje meso po 10 K kilo. Meso s. j. oddajalo na podlagi mesne karte, po kateri odpade na osebo 10 dek. V petek, 22. m. m. je bilo za prebivalstvo mesta in okolice nakazanih 17 kosov male živine s težo 1400 kg. Predstavljati si moremo, kakšno manjvredno meso je bilo, ako žival ni tehtala niti 100 kg. Veliki teden se je dobilo meso le v soboto. Poleg tega še grozno primanjkuje moke in krompirja. Že mesece sem se izdaja le koruzna moka, bele moke nismo videli že dolgo.

— **Nab. ri 19 do 24 letnih na štajerskem** V Celju (mesto) se vrše vojaški nabori 11., v Celju (okolica) 12., 13., 14., 15. in 16. aprila; v Slovenjem Gradcu 11., v Ljutomeru 15. in 16. aprila; v Ptujju (mesto) 18., v okolici 18., 19., 20., 22. in 24. aprila; v Lipnici 19. in 20. aprila; v Radgoni 22. in 23. aprila; v Mariboru (okolica) 22. do 29. aprila, v mestu pa 30. apr.

— **Kredit deset milijonov za stradajoče severnočeške kraje.** Vlada je dovolila za severnočeške pokrajine, v katerih vlada neznošna lakota, ki je zahtevala že na stotine žrtev, kredit deset milijonov kron. Ti severnočeški kraji, posebno gorate dežele so bile navezane že v minem času izključno le na uvoz živil iz daljnjih krajev. Danes pa je zadela te uboge kraje usodna vojska z najtežjim udarcem. Niti od daleč si ne morejo ljudje dobavljati živil. Hodijo daleč po deželi okolo in iščejo za svojo potrebo živil, pri tem pa puščajo v zameno zadnje čevlje in zadnje perilo. Od aprila do oktobra 1917 je obbolelo v gablonskem okraju, ki šteje 80.000 prebivalcev, 7700 oseb zaradi lakote in je umrlo od teh 293 zaradi nezadostne prehrane. Vlada se je usmiliła teh ljudi z — denarjem. Lepa vsota je deset milijonov kron, toda pomisliti treba, da ljudje vendar ne morejo jesti denarja. S tem kreditom je vlada priznala, da ali nima več živil, ali pa jih ne more dobiti.

— **Več saharina.** Tvornice za kemikalije v Oderbergu so dogotovile svoje naprave za izdelovanje saharina. Ta mesec bodo že lahko pričele izdelovati več saharina, ki bo nadomestila približno 250 vagonov sladkorja, to je izdelovanje saharina razširijo za 40 odstotkov. Dočim smo pošiljali doslej surovine v inozemstvo, ki nam bo potem vračala izdelke, bo to sedaj drugače.

Vojna.

Francoski protisunek.

Na zapadni fronti se pripravlja francoski protisunek. Pričakovati je hudih bojov v prostoru Laon-La Fere, torej na stari nemški fronti, in na novi črti Noyon-Montdidier, kjer so se že zakopali deli armade nemškega prestolonaslednika. Največjo važnost polaga francosko vodstvo na črto Noyon-Montdidier, kajti od tod ogrožajo Nemci, nadaljujoč svoje napade proti Compiègnau, neposredno Pariz, ki je oddaljen odtod le 70 kilometrov. Glavna moč manevrske armade se zbira med Noyonom in Amiensom.

Nemci so se v kotu rek Somme in Avro zadnje dni precej približali Amiensu. Nemške čete stoje sedaj ob črti Montdidier-Plessier-Mezieres-Vaucourt-Varsois-Hamel. Ko so bili Nemci 29. marca vzeli Beaucourt in Mezieres, so močne sovražne čete skušale iztrgati jim v protinapadu vasi med Sommo in Avro. Poskusi niso imeli uspeha. Istodobno so zbrali Francozi infanterijo in veliko število tankov za sunek proti Montdidieru. Učinkovit nemški ogenj je udušil sovražni napad.

Došla so nam naslednja brzoglavna poročila:

Dunaj, 30. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Na oboku Papadopoli ob dolnjem toku Piave so naše zavarovalne čete zavrnile italijanski sunek. Tudi sicer je bilo na jugozapadu bojno delovanje živahnejše. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 30. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na francoskem bojišču severno Somme je položaj neizpremenjen. Iz Ayette smo sovražnika popolnoma pregnali. Med rekama Somme in Avro smo Angležem na pomoč došle Francoze vrgli iz prednjih pozicij ter vzeli Beaucourt in Mezieres. Francoski napadi na Montdidier so se izjalovili. Francozi so pričeli ljuto obstreljevati mesto Laon. Katedrala je močno poškodovana. Poročnik Bomgartz je premagal svojega 32. in 33. poročnik Udet svojega 22. nasprotnika v zračnem boju. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Berlin, 30. marca zvečer. Wolffov urad poroča: Med Sommo in Oiso smo v napadih napredovali.

Dunaj, 31. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglša: V Italiji se živahno bojno delovanje nadaljuje. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 31. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na višinah zapadno gornje Ane se zavrnili angleške protinapade. Med Sommo in Oiso smo v napadih izvojevali nove uspehe. Ob obeh straneh potoka Luce smo prebili sprednje s francoskimi polki ojačene angleške črte, smo vzeli z naskokom v dolini ležeče vasi Aubecourt, Hangard in Demuin ter vrgli sovražnika vkljub najsrdečjšemu protinapadu nazaj na Moreuil in na severno ležeče gojzde višine. Med Moreuilom in Noyonom smo napadli ravno pripeljane francoske armadne zbroje. Severno Montdidierja smo vrgli sovražnika nazaj preko nižine Avre in Dona ter vzeli z naskokom na zapadnem bregu ležeče višine. Večkrat ponovljeni francoski protinapadi zapadno Montdidiera in iz smeri Fontaine proti Mesnilu so se krvavo izjalovili. Fontaine smo proti večeru vzeli z naskokom, Mesnil pa smo v trdovratnem boju obdržali. Naše od Montdidiera do Noyona napadajoče čete so vrgle sovražnika iz njegovih novih jarkov preko Assonvillersa, Rollota in Hainvillersa ter na Thiescourt in Ville nazaj. Močni francoski protinapadi so se zlomili v našem ognju. Oiso nadvladajoči fort Renaud, južnozapadno Noyona, smo vzeli v naskoku. Z vseh strani fronte prihajajo poročila o najtežjih krvavih izgubah sovražnika. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Berlin, 31. marca zvečer. Krajevni uspešni napadi med potokom Luce in Avro. Francoski protinapadi zapadno in južnovzhodno Montdidiera so se ob težkih izgubah izjalovili.

Dunaj, 1. aprila. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Ob dolnji Pavi, pri Asiagu in v kot-

lini Laghi smo zavrnili italijanske izvidne sunke. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 1. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na bojišču severno Somme živahen artiljerijski ogenj. Med potokom Luce in Avro smo nadaljevali naše napade ter iztrgali sovražniku višine severno Moreuila. Angleži in Francozi, ki so večkrat brez uspeha napadli, so imeli velike izgube. S sunkom na zapadnem bregu Avre smo osvojili gojzd Anochis. Tudi včeraj so francoske divizije s ponovnimi naskoki skušale zopet osvojiti izgubljene vasi in višine zapadno Montdidiera. Napadi so se zlomili v našem ognju. Od početka ofenzive smo ujeli 75.000 mož. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Pariz, 1. aprila. Agence Havas poroča: Glasom zadnjih sedem dospelih poročil so boji ob Sommi nekoliko ponehali. Napadi danes niso bili več tako pogosti. Sovražnik se z vso naglico utrjuje in zakopava, zlasti v pokrajini Lassigny.

Francosko vojno poročilo.

Francosko vojno poročilo z dne 31. marca javlja: Bitka, ki se je vnela na fronti Moreuil-Lassigny je trajala cel dan z neznanjšano ljutostjo ter se je razširila na širino 60 kilometrov. Nemci so vkljub velikim izgubam vedno z nova ponavljala svoje naskoke na naše črte. Naše junaške čete so neprenehoma v protinapadih ustavljali besne sunke sovražnika. Tudi v pokrajini Onvillers-Le Plemont in Plessis le Roye so srčiti boji trajali dalje. Dvema nemškima divizijama se je posrečilo, da sta se ustalili v Le Plemontu in v Plessisu; z močnim protinapadom so jih naše čete vrgle zopet ven. Sovražnik je imel silne izgube.

Angleško vojno poročilo.

Z dne 31. marca javljt: Severno Somme je bitka, ki je včeraj nekoliko ponehala, izbruhnila z novo silo. Sovražnik je ponavljal svoje brezuspešne napade; zavrnili smo jih z velikimi izgubami za sovražnika. Naše pozicije so ostale nedotaknjene. Južno Somme ter med Sommo in Avro so se boji neprenehoma nadaljevali. Napad in protinapad sta se menjavala. Sovražnik je danes zjutraj zasedel vas Demuin v dolini Luce.

Zadnje vesti.

Obstreljevanje Pariza.

Pariz, 31. marca. Agence Havas poroča: V petek popoldne je granata iz dalekosirelnega nemškega topa zadela cerkev v mestnem okrožju pariškem, kjer bi bilo ljudstvo ravno zbrano pri božjem grobu. 75 oseb mrtvih, 90 oseb ranjenih, med njimi največ žensk in otrok. Med mrtvimi je legacijski svetnik Ströhl in švicarskega poslanstva. Predsednik Poincaré, ministrski predsednik Clemenceau in pariški nadškof Amette so došli na kraj nesreče ter obiskali ranjence.

Pariz, 30. marca. Ko je bila poslanska zbornica zbrana, je dospela v zbornico vesti, da je nemška granata zadela cerkev v Parizu ter zahtevala mnogo človeških žrtev. Dvignil se je takoj nek poslanec ter sporočil žrtvam svoj pozdrav. Apeliral je na nebeško in človeško pravičnost in na pravičnost meča. Predsednik Deschanel, zastopnik vlade in nek socialističen poslanec so se pridružili protestu, katerega bo kulturni svet upošteval.

Pariz, 1. aprila. Nemški dalekostrelni top nadaljuje obstreljevanje Pariza. Včeraj je bilo 8 mrtvih in 37 ranjenih. Zadet je bil Boulevard de Strasbourg, Place de la republique in več poslopj blizu severnega kolodvora.

Foch — generalisimus.

London, 31. marca. »Morning Post« poroča: V popolnem sporazumljenju s Haighom sta francoska in angleška vlada sklenili, imenovati generala Focha generalisimom francosko-angleških armad na zapadni fronti za dobo sedanjih operacij.

Francoske čete zapustile Italijo.

Chiasso, 31. marca. Italijanska meja je še zaprta. Listi javljajo, da so skoraj vse francoske čete, ki so bile na italijanski fronti, Italijo že zapustile. Njih poveljnik, general Fayolle, se že nahaja na zapadni fronti.

Ratifikacija nemško-ruske mirovne pogodbe.

Berlin, 31. marca. Wolffov urad poroča: Izmenjava nemške in ruske ratifikacijske listine se je izvršila sinoči ob osmih zvečer v

vnanjem uradu med zastopnikom državnega tajnika Von dem Busche in ruskim posebnim poslanikom Petrovim. Petrov, ki je na moskovskem kongresu pomočal o vnanjih zadevah ni bil pooblaščen, da izroči v Berlinu ratifikacijsko listino, se je danes pomoči vrnil v Moskvo.

Lloyd George o vojnem položaju.

London, 1. aprila. Ministrski predsednik Lloyd George je objavil, v kateri pravi, da so se razmere, ki so bile s početka skrajno kritične, sedaj izboljšale. Boj je še v svojem prvotnem štadiju. Ne more se še reči, kako bo končal. Generalu Fochu se je izročilo vodstvo vseih armad na zapadni fronti. Razum tega koraka je potreben še nek ukrep, ki je bil že davno nameravan za slučaj, da nastanejo razmere, kakor so sedanje. Naj bo konec bitke kakršenkoli, mora dežela biti pripravljena za nove žrtve, da si zagotovi končno zmago. Vlada pripravlja potrebne načrte ter jih bo predložila parlamentu, ko se ta zopet sestane.

Japonska ne nastopi proti Rusiji.

London, 1. aprila. »Daily Mail« poroča iz Tokia: Ministrski predsednik je izjavil, da je Japonska prijateljska čustva nasproti boljševikom ter smatra v sedanjih razmerah za neumestno, vsako oboroženo intervencijo. Vlada ne namerava velikih vojaških operacij v Sibiriji.

Aprovizacija.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala jutri, v sredo, dne 3. t. m. in v četrtek, dne 4. t. m. dopoldne od 7. do 9. inozemsko meso v cerkvi sv. Jožefa. Meso prve vrste stane 18 kron, II. vrste 16 kron.

Meso na rumene izkaznice C št. 1307 do konca. prejmejo stranke po normalni ceni v cerkvi Sv. Jožefa, v četrtek, dne 4. t. m. po tem redu: od 1. do pol 2. št. 1301 do 1460, od pol 2. do 2. št. 1461 do 1620, od 2. do pol 3. št. 1620 do 1780, od pol 3. do 3. št. 1781 do 1940, od 3. do pol 4. št. 1941 do 2100, od pol 4. do 4. št. 2101 do 2260, od 4. do pol 5. št. 2261 do 1420, od pol 5. do 5. št. 2421 do 2580, od 5. do pol 6. št. 2581 do 2740, od pol 6. do 6. št. 2741 do konca.

Krompir za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo krompir v sredo, dne 3. t. m. popoldne in v četrtek, dne 4. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v sredo, dne 3. t. m. popoldne od 2. do 3. št. 1 do 120, od 3. do 4. št. 121 do 240, od 4. do 5. št. 241 do 360. V četrtek, dne 4. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 361 do 480, od 9. do 10. št. 481 do 600, od 10. do 11. št. 601 do 720, popoldne od 2. do 3. št. 721 do 840, od 3. do 4. št. 841 do 960, od 4. do 5. št. 961 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg, kilogram stane 30 vin.

Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo krompir v petek, dne 5. t. m. in v soboto, dne 6. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v petek, dne 5. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 120, od 9. do 10. št. 121 do 240, od 10. do 11. št. 241 do 360, popoldne od 2. do 3. št. 361 do 480, od 3. do 4. št. 481 do 600, od 4. do 5. št. 601 do 720. V soboto, dne 6. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 721 do 840, od 9. do 10. št. 841 do 960, od 10. do 11. št. 961 do 1080, popoldne od 2. do 3. št. 1080 do 1200, od 3. do 4. št. 1201 do 1320, od 4. do 5. št. 1321 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg, kilogram stane 30 vin.

Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200 prejmejo stranke po običajno znižanih cenah v četrtek, dne 4. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15 po tem redu: Od 1. do pol 2. št. 1 do

120, od pol 2. do 2. št. 121 do 240, od 2. do pol 3. št. 241 do 360, od pol 3. do 3. št. 361 do 480, od 3. do pol 4. št. 481 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 720, od 4. do pol 5. št. 721 do 840, od pol 5. do 5. št. 841 do 960, od 5. do pol 6. št. 961 do 1080, od pol 6. do 6. št. 1080 do 1200.

Meso za gostilničarje bo oddajala odslej dalje mestna aprovizacija po starih cenah le toliko mesa, za kolikor bodo predložili bele mesne izkaznice svojih gostov. Te izkaznice morajo izročiti v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13. I. nadstr. najkasneje do 4. aprila t. l. do 12. dopoldne. Gostilničarje opozarjamo, da pod nobenim pogojem ne prezro tega naročila, ker bodo že pri prihodnji razdelitvi mesa, ki se vrši v petek, dne 5. aprila, dobili le toliko mesa, za kolikor bodo predložili prej v pisarni bele izkaznice za meso.

Suho meso iz prekaševalnice kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine bo mestna aprovizacija razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: v sredo, dne 3. aprila 1918: od 8. do 10. št. 600 do 700, od 10. do 12. št. 700 do 800, od 3. do pol 5. 800 do 900, od pol 5. do 6. št. 900 do 1000; v četrtek, dne 4. aprila 1918: od 8. do 10. št. 1000 do 1100, od 10. do 12. št. 1100 do 1200, od 2. do pol 5. 1200 do 1300, od pol 5. do 6. št. 1300 do 1400; v petek, dne 5. aprila 1918: od 8. do 10. št. 1400 do 1500, od 10. do 12. št. 1500 do 1600, od 3. do pol 5. št. 1600 do 1700, od pol 5. do 6. št. 1700 do 1800. Za vsako osebo se dobi četrt kg; cene se proizvedo v prodajalni.

Razno.

* Visoka šola za socialne vede. Vrhovni župan Kolina Adenauer je predlagal, da naj se napravi v Kolinu šola za socialne vede, katero bi spoili s tamošnjo višjo trgovsko šolo, toda imej samostojen učiteljski zbor. Šola bo težila neustrankarsko za programom socialno-demokratskim za krščansko-socialnim in za interes podjetnikov; študije naj bodo brez tendence. Kolinski župan je poudarjal, da je vojska oživila potrebo, da bi se socialne vede poglobile; ni to le glavno vprašanje delavcev, ki delajo za plačilo, ampak je to ravnotako vprašanje državnih in zasebnih uradnikov, rokodelcev, sploh srednjega stanu. Dalje je socialno vprašanje žensko vprašanje za opravila žen mesto mož, dalje tvori usoda žen, ki se ne morejo omožiti, kočljivo vprašanje obljudovanja. Mnogi so gmotno zelo propadle, druge so pa zopet zelo obogatele. Na gospodarskem polju so nastale velike združitve gospodarjev, bodisi po zakonodaji bodisi po samopomoči. Po vojski ne bo nikoli tako, kot je bilo pred vojsko: kakor bodo razmerja držav med seboj drugačna, tako bodo tudi notranje politične družabne in gospodarske razmere drugačne: socialno vprašanje bo najvažnejše narodno vprašanje. Novo šolo bo podpiralo mesto z 2.120.000 M. Dejanje mesta Kolina je hvalevredno, le vedeti bi se morali, kako bo rešilo mesto razmerje k svojim uslužbencem. Županstvo mesta Kolina razume in ve, da je socialno vprašanje vprašanje bodočnosti.

* Splošno pomanjkanje živih je v vsakem ozirih dnevno občutnejše — piše dunajski »Fremdenblatt« v tržnem poročilu: »Največ mesarskih prodajalen je popolnoma zaprtih in kupovalci, ki iščejo tolažbo po trgovinah odhajajo neotolaženi. Meso veliko manj ponujajo, kakor se zanj vprašuje. Teleče meso je eno izmed največjih delikates. Pomanjkanje maščobe traja še v nezmanjšani meri. Dovoz perutnine se manjša, ravno tako dovoz rib.

Listnica uredništva.

»Lustn«: G. dr. Demšar je specialist in se nahaja v Ljubljani. — Florijan Čuček: Podjetnik sme odtegniti prispevke za bolniško zavarovanje v zmislu zakona največ za štiri tedne nazaj. — K organizaciji lahko pristopi tudi vsak posameznik, ker obsegajo organizacije vso državo. Če vas je več, tem bolje, ker pa ne ve-

mo, kakšno stroko imate, kaj delate, nam naznanite še to ali pa s. Zoretu Viktorju v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II, za strokovno organizacijo, za politično pa s. Jos. Petejan, Ljubljana („Naprej“). — V. K. v Cel. Ne bomo objavili, ker je škoda za prostor in mislimo, da ni več aktualno. S. dr. G. je čisto dober sodrug. Priporočamo se Ti za redno dopisovanje. Pozdrav.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Franciščanska ul. 6,

registrirana zadruga z omejeno zavzeto.

Tiskovine za šole, županištvu in urada. Najmodernejšo plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrirani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in neustrankarski ilustriran tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3'80 pol leta K 7'50 in celo leto 15'— K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ za stonj in poštne prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“
Ljubljana, Franciščanska ulica 10/1.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond ekregio
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, finančna erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite